

ירושלים, י"ז בכסלו תשע"ד
20 בנובמבר 2013
323/2013

סיבות מוות בישראל, 2011 Death Causes in Israel - 2011

- סיבת המוות השכיחה ביותר בישראל בשנת 2011 - שאתות ממאירות (סרטן) ואחריה מחלות לב
- שיעורי תמותה ממחלות לב וממחלות כלי דם במוח ירדו בכ-80% מאמצע שנות ה-70
- שיעורי התמותה משאתות ממאירות (סרטן), מחלת לב איסכמית ומחלות כלי דם במוח בישראל נמוכים יחסית למרבית מדינות ה-OECD.
- שיעור התמותה מסרטן קנה הנשימה, הסמפונות והריאה השכיח ביותר בקרב גברים בישראל, נמוך מאוד יחסית למדינות ה-OECD ואילו שיעור התמותה מסרטן השד השכיח ביותר בקרב נשים בישראל, גבוה מאוד יחסית למדינות ה-OECD.
- שיעורי התמותה מסוכרת, מחלות זיהומיות ומחלות כליה בישראל גבוהים מאד יחסית למדינות ה-OECD.

בימים אלה הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה (למ"ס) מפרסמת את נתוני סיבות המוות בישראל לשנת 2011. [באתר הלמ"ס](#)
[יפורסמו בימים הקרובים סדרות נתונים של שיעורי סיבות מוות גולמיים ומתוקננים לגיל משנת 1998 עד שנת 2011 \(כולל\).](#)

בשנת 2011 נפטרו בישראל 40,668 תושבים, שהם חצי אחוז (0.5%) מאוכלוסיית ישראל לאותה שנה. 49.3% מהנפטרים היו זכרים, ו-50.7% נקבות.

79% מהנפטרים היו מעל גיל 65 (מתוכם 65% היו מעל גיל 75; 35% היו מעל גיל 85). 6% מהנפטרים היו מתחת לגיל 45, 1.4% מהנפטרים (588) היו תינוקות עד גיל שנה.

עשר סיבות המוות השכיחות ביותר לשנת 2011 מוצגות בטבלה 1. סיבות אלה גרמו ל-76% מכלל הפטירות באותה שנה. שתי סיבות המוות השכיחות ביותר היו שאתות ממאירות (סרטן) ומחלות לב, משתי סיבות אלה היו 41% מכלל הפטירות בישראל. כמו בשנים האחרונות שאתות ממאירות הן סיבת המוות השכיחה ביותר – היא גורמת לרבע מכלל הפטירות.

טבלה 1: התפלגות סיבות המוות בישראל, 2011

סיבות המוות	מספר פטירות	אחוז מתוך הסה"כ
כל השאתות הממאירות (סרטן)	10,288	25.3
מחלות לב	6,558	16.1
מחלות כלי הדם שבמוח (שבץ מוחי)	2,442	6.0
מחלות מערכת הנשימה	2,240	5.5
סוכרת	2,190	5.4
מחלות זיהומיות	1,998	4.9
כל הסיבות החיצוניות	1,919	4.7
מחלות כליה	1,622	4.0
דלקת ריאות	889	2.2
יתר לחץ דם	875	2.2
כל שאר המחלות	9,647	23.7
סה"כ	40,668	100

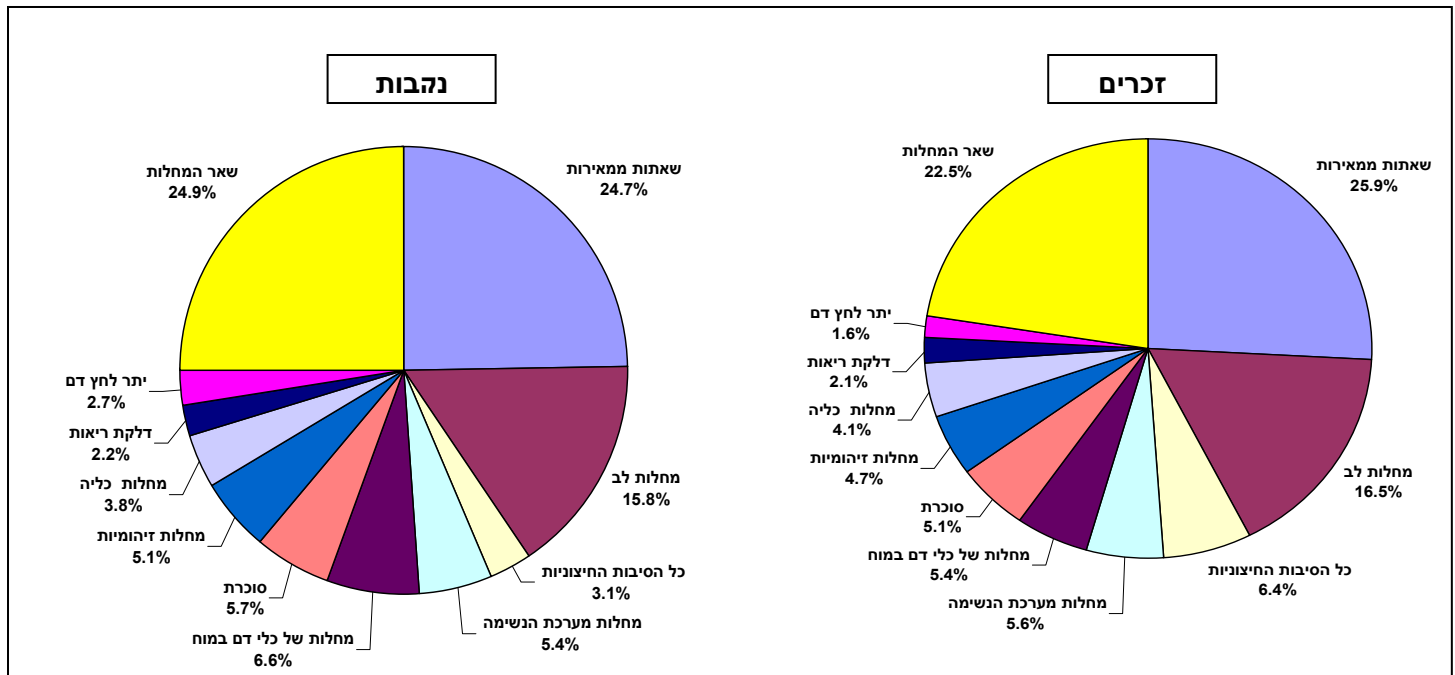
גברים ונשים

שאתות ממאירות ומחלות לב היו שתי סיבות המוות השכיחות בשני המינים (תרשים 1). סוגי הסרטן השכיחים ביותר בקרב הגברים היו סרטן קנה הנשימה, הסמפונות והריאה, סרטן המעי הגס החלחולת ופי הטבעת וסרטן הבלב (23.7% מכל הפטירות מסרטן, 12.2% ו-8.2% בהתאמה) ובקרב הנשים – סרטן השד, סרטן קנה הנשימה, הסמפונות והריאה, סרטן המעי הגס החלחולת ופי הטבעת (22.2% מכלל הפטירות מסרטן, 13.3% ו-10.1% בהתאמה). מחלות כלי דם שבמח היו גורם המוות השלישי בשכיחותו בקרב נשים ובמקום החמישי בקרב גברים (תרשים 1).

סיבות מוות חיצוניות (סיבות שאינן מחלות וכוללות תאונות דרכים, תאונות אחרות, התאבדות, רצח וכדו') היו במקום השלישי בקרב גברים ובמקום השמיני בקרב נשים. מכלל סיבות המוות החיצוניות הפער המגדרי הגדול ביותר בשכיחות הוא בתאונות דרכים והתאבדויות. שיעור התמותה המתוקן לפי גיל¹ בתאונות דרכים, בקרב הגברים גבוה פי 3.5 מזה שבקרב הנשים (שיעור של 7.2 בגברים לעומת 2.1 בנשים). בהתאבדויות השיעור גבוה פי 4 לעומת הנשים (שיעור של 7.8 ו-2.0 בהתאמה).

¹ שיעור תמותה מתוקן לגיל - שיעור תמותה המשקף את שיעור התמותה באוכלוסייה הנבדקת, אם התפלגות הגילים באוכלוסייה זו הייתה זהה לזו של אוכלוסיית התקן. תיקון לגיל מאפשר השוואה בין אוכלוסיות שונות הנבדלות בהרכב הגילים שלהן.

תרשים 1: התפלגות סיבות המוות בקרב גברים ונשים, 2011

לנתוני תרשים 1

קבוצות גיל

התפלגות סיבות המוות משתנה בהתאם לגיל. בקרב תינוקות ופעוטות (גילאי 0-4 שנים) סיבות המוות השכיחות ביותר הן סיבות סב-לידתיות (סיבות הקשורות לתהליך ההיריון והלידה ומתייחסות לילוד) – 33.5% מכלל הפטירות. בגילי הילדות (14-15 שנים) סיבות המוות השכיחות ביותר הן סרטן וסיבות חיצוניות (28.1% ו-20.9% בהתאמה). ובקבוצת הגיל 15-44 מרבית הפטירות מתרחשות בשל סיבות חיצוניות (38.0%). בקבוצת הגיל 45-64 ו-65-84, סיבת המוות השכיחה ביותר היא סרטן (43.0% ו-28.9% בהתאמה), בקבוצת הגיל +85 סיבת המוות השכיחה ביותר היא מחלות לב (21.1%).

יהודים וערבים

התפלגות סיבות המוות שונה בין האוכלוסייה היהודית והאוכלוסייה הערבית בישראל (טבלה 2). בעוד ששאתות ממאירות גורמות ל-25.7% מהפטירות בקרב יהודים, היא גורמת ל-19.8% ממקרי המוות בקרב ערבים. סיבות מוות חיצוניות, סיבת המוות השלישית בשכיחותה באוכלוסייה הערבית, גורמת ל-8.7% מכלל הפטירות (לעומת 4.1% באוכלוסייה היהודית). סוכרת, סיבת המוות הרביעית בשכיחותה בקרב ערבים, מהווה 7.7% ממקרי המוות בקבוצת אוכלוסייה זו, לעומת 5.2% בקרב יהודים. חלק מההבדלים בהתפלגות סיבות המוות בין יהודים וערבים נובעים מהבדלים בהתפלגות הגילים בין שתי האוכלוסיות – האוכלוסייה הערבית צעירה יותר.

טבלה 2: התפלגות סיבות המוות (אחוזים) בישראל, 2011

סיבת המוות	יהודים	ערבים
	אחוז מכלל הפטירות	אחוז מכלל הפטירות
שאתות ממאירות	25.7	19.8
מחלות לב	16.5	14.4
מחלות של כלי דם במוח	6.0	5.9
מחלות מערכת הנשימה	5.6	5.6
סוכרת	5.2	7.7
מחלות זיהומיות	5.0	4.0
כל הסיבות החיצוניות	4.1	8.7
מחלות כליה	4.0	4.1
דלקת ריאות	2.3	1.6
יתר לחץ דם	2.2	1.9
כל שאר המחלות	1.1	0.7
סה"כ	100 (סה"כ פטירות 34,980)	100 (סה"כ פטירות 4,357)

שיעור התמותה המתוקנן לפי גיל בקרב ערבים גבוה פי 1.4 מזה של היהודים. בהשוואת שיעורי התמותה המתוקננים לפי גיל בין יהודים וערבים בסיבות המוות המובילות עולה כי שיעורי התמותה מסרטן זהים בין שתי האוכלוסיות, אולם שיעורי התמותה המתוקננים ממחלות לב גבוהים אצל ערבים פי 1.6 לעומת היהודים ומחלות כלי דם שבמח גבוהים פי 1.8 לעומת היהודים. שיעור התמותה המתוקנן מסוכרת גבוה פי 2.5 אצל ערבים לעומת היהודים. שיעור התמותה המתוקנן מכל הסיבות החיצוניות גבוה אצל ערבים פי 1.7 לעומת יהודים. מכלל הסיבות החיצוניות ההבדלים בין יהודים וערבים הגדולים ביותר הם בתאונות דרכים התאבדויות ורצח. השיעור המתוקנן לגיל בתאונות דרכים גבוה אצל ערבים פי 3.0 לעומת היהודים וברצח השיעור המתוקנן לגיל גבוה אצל ערבים פי 5.2 לעומת יהודים. לעומת זאת בהתאבדויות השיעור המתוקנן לגיל גבוה אצל יהודים פי 4.3 לעומת הערבים.

טבלה 3: שיעורי תמותה מתוקננים לגיל, ל-100,000 תושבים ביהודים וערבים, לפי 10 סיבות מובילות, 2011

סיבת המוות	יהודים	ערבים
שאתות ממאירות	73.4	71.1
מחלות לב	39.9	62.8
מחלות של כלי דם במוח	14.8	26.3
מחלות מערכת הנשימה	14.1	24.7
סוכרת	13.9	34.6
מחלות זיהומיות	13.2	17.3
כל הסיבות החיצוניות	16.8	27.9
מחלות כליה	9.9	17.9
דלקת ריאות	5.3	6.8
יתר לחץ דם	5.0	8.6
כל שאר המחלות	82.0	113.8
סה"כ	288.3	411.8

מגמות רב שנתיות

התפלגות סיבות המוות ב-2011 דומה להתפלגות בשנת 2010, עם הבדלים קטנים אשר ברובם מהיום המשך למגמות הרב שנתיות בסיבות המוות בישראל.

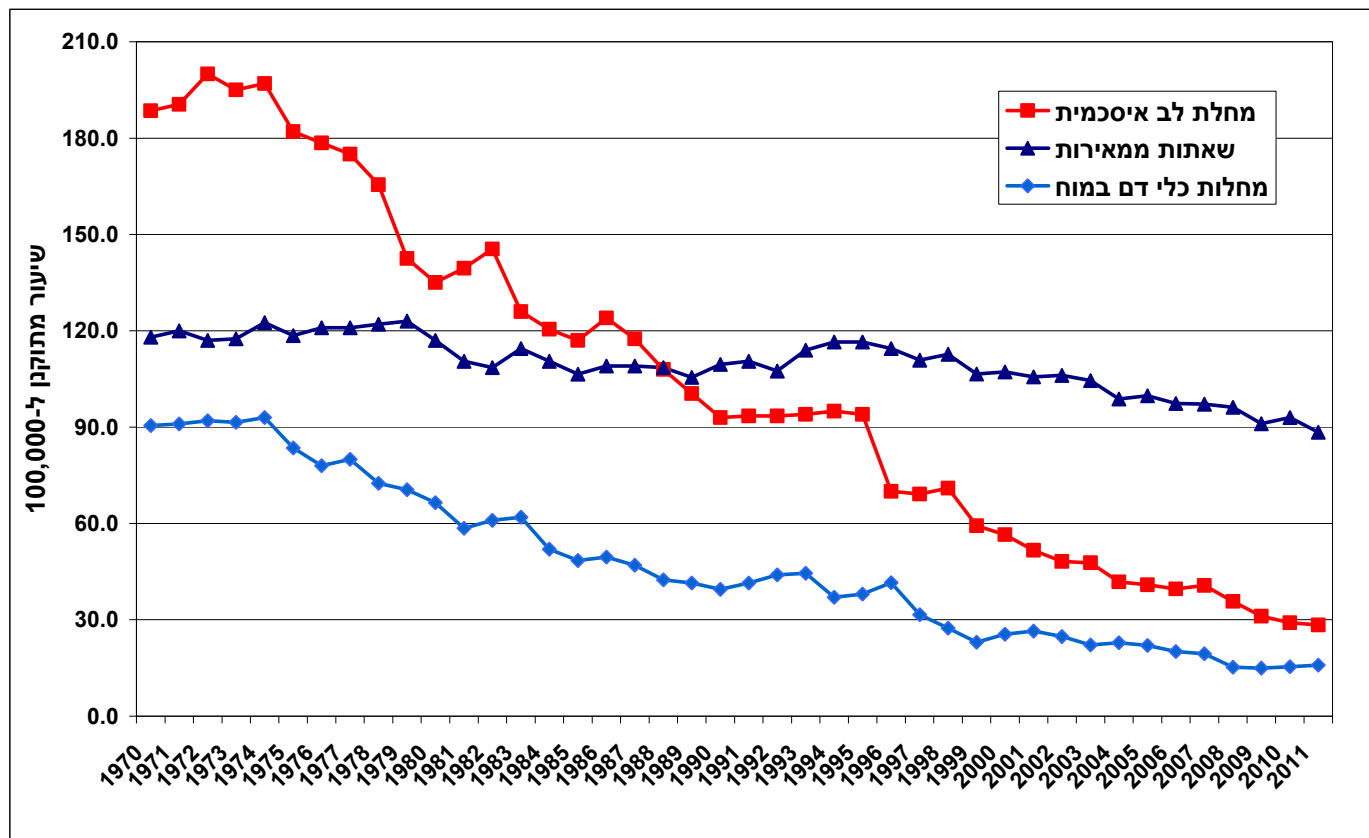
כאשר משווים את התפלגות סיבות המוות בשנת 2011 לשנים מוקדמות יותר ניכרים שינויים גדולים (טבלה 4). בשנת 1970 מחלות לב היו סיבת המוות השכיחה ביותר, ואחריה שאתות ממאירות. מאז 1999 שאתות ממאירות הפכו להיות סיבת המוות השכיחה ביותר ואחריהן מחלות לב. מחלת הסוכרת ומחלות הכליה שבשנת 2011 מהוות 5.4% ו-4.0% מכלל הפטירות בהתאמה, בעבר היו 0.8% ו-0.7% מכלל סיבות המוות בהתאמה. בנוסף מחלות זיהומיות שב-2011 מהוות 4.9% מכלל הפטירות בעבר היו 2.0%. כמו כן, בשנת 1970 קבוצת הסיבות הסב-לידתיות הייתה סיבת המוות החמישית בשכיחותה, ואילו בשנים האחרונות סיבת מוות זו מהווה 0.6% מכלל הפטירות. שכיחותה של קבוצת המומים המולדים שבעבר הייתה 2.6% מכלל הפטירות ירדה ל-0.7% מכלל הפטירות. שיעורי התמותה של התינוקות ירדו בצורה תלולה מאז שנות ה-70 (משיעור של 24.2 ל-1,000 לידות חי ב-1970 ל-3.6 בשנת 2011) והתלוותה לכך ירידה בשכיחותן של סיבות מוות האופייניות לתינוקות.

טבלה 4: התפלגות סיבות המוות בכלל האוכלוסייה (אחוזים), 1970, 2011

שנת 2011	שנת 1970	
אחוז מתוך הסה"כ	אחוז מתוך הסה"כ	סיבת המוות
16.1	29.0	מחלות לב
25.3	16.5	כל השאתות הממאירות
6.0	12.5	מחלות כלי הדם שבמוח
4.7	8.7	כל הסיבות החיצוניות
0.6	3.8	סיבות סב-לידתיות
2.2	2.6	דלקת ריאות
0.7	2.6	מומים מולדים
4.9	2.0	מחלות זיהומיות
5.5	1.2	מחלות מערכת הנשימה
0.4	1.2	קדחת שגרון חריפה ושגרון לב כרוני
33.6	19.9	שאר המחלות
100	100	סך הכל
סה"כ פטירות 40,668	סה"כ פטירות 20,416	

שיעורי התמותה המתוקננים לגיל סה"כ ירד מאז 1970 ועד 2011 ב-57%. בשיעורי התמותה ממחלות לב איסכמיות (המהווים כ-70% מכלל התמותה ממחלות הלב) חלה ירידה של כ-80% (תרשים 2), בדומה לירידה הנצפית בעולם המערבי. ירידה דומה נצפתה לאורך השנים גם בשיעורי התמותה ממחלות כלי דם במוח. לעומת זאת בשיעורי הפטירה מסרטן קיימת תנודתיות בשיעורי התמותה לאורך השנים אך המגמה הכללית היא של ירידה מתונה מאוד.

תרשים 2 : שיעורים מתוקננים לגיל של סיבות המוות המובילות, 1970-2011

[לנתוני תרשים 2](#)

השוואה בינלאומית

בהשוואה בינלאומית עם מדינות ה-OECD של שיעורי תמותה מתוקנים לגיל מסיבות המוות המובילות בישראל (2010), שיעורי התמותה מסרטן, מחלת לב איסכמית ומחלות כלי דם במוח בישראל נמוכים יחסית למרבית מדינות ה-OECD. שיעור התמותה מסוכרת בישראל גבוה מאד יחסית למדינות ה-OECD ורק במכסיקו השיעור גבוה יותר.

בין הגברים והנשים הישראליות קיימים הבדלים במיקום היחסי בין מדינות ה-OECD בסיבות המוות השונות. בקרב גברים, שיעור התמותה מסרטן נמוך מאד יחסית למרבית מדינות ה-OECD. שיעור התמותה מסרטן ריאות שאמנם הוא השכיח ביותר בקרב הגברים הישראליים, נמוך יחסית לשיעור בקרב הגברים במרבית מדינות ה-OECD. גם שיעורי התמותה ממחלת לב איסכמית וממחלות של כלי הדם במוח נמוכים יחסית למרבית מדינות ה-OECD.

בקרב נשים, שיעור התמותה המתוקן לגיל מסרטן הוא מעט מעל האמצע של דרוג מדינות ה-OECD. שיעור התמותה מסרטן השד הוא מהגבוהים בקרב מדינות ה-OECD, ואילו שיעור התמותה מסרטן הריאות, הוא נמוך יחסית. שיעור התמותה ממחלת לב איסכמית בקרב הנשים גם כן נמוך יחסית למדינות ה-OECD, מיקום הנשים בדרוג דומה למיקומם של הגברים. במחלות כלי דם במוח דירוג הנשים נמוך מאד, בדומה לגברים.

שיעור התמותה מסוכרת גבוה מאד הן בקרב הגברים והן בקרב הנשים ורק במכסיקו שיעור גבוה יותר. גם שיעור התמותה ממחלות כליה ומחלות זיהומיות גבוה בישראל יחסית למדינות ה-OECD.

שיעורי התמותה מסיבות חיצוניות נמוכים מאד יחסית למדינות ה-OECD הן בקרב הגברים והן בקרב הנשים. מבין הסיבות החיצוניות, גם שיעור התמותה מהתאבדות נמוכים מאד בקרב הגברים והנשים בישראל יחסית למדינות ה-OECD.

טבלה 5: סיבות מוות מובילות בקרב גברים, במדינות ה-OECD, שיעור מתוקן לגיל ל-100,000, 2009-2010

סוכרת		מחלות כלי דם במוח		מחלת לב איסכמית		שאתות ממאירות	
8.5	יוון	44.1	ארצות הברית	55.1	קוריאה	138.1	מקסיקו
9.1	פינלנד	44.8	קנדה	56.5	יפן	219.3	ישראל
9.8	יפן	45.0	ישראל	72.1	צרפת	227.4	שוודיה
10.0	הממלכה המאוחדת	45.7	שווייץ	79.4	פורטוגל	236.9	פינלנד
12.3	איסלנד	46.6	צרפת	86.9	הולנד	238.0	ארצות הברית
13.6	סלובניה	50.8	אוסטרליה	92.8	ספרד	240.3	שווייץ
13.9	אסטוניה	52.8	הולנד	96.9	צ'ילה	256.6	ניו זילנד
14.2	סלובקיה	53.0	אוסטריה	100.1	לוקסמבורג	257.9	איסלנד
14.3	בלגיה	58.3	אירלנד	106.7	ישראל	258.1	אוסטרליה
15.6	שווייץ	59.0	גרמניה	110.2	בלגיה	258.8	צ'ילה
16.5	נורבגיה	59.0	ספרד	111.3	דנמרק	260.5	קנדה
18.1	צרפת	61.5	ניו זילנד	115.1	יוון	261.2	יוון
19.0	ספרד	62.2	בלגיה	115.9	איטליה	263.8	גרמניה
19.1	פולין	62.5	נורבגיה	122.3	שווייץ	265.5	אוסטריה
19.8	אירלנד	65.1	שוודיה	132.2	נורבגיה	267.0	נורבגיה
19.9	הולנד	66.7	איסלנד	133.1	אוסטרליה	268.1	יפן
20.5	שוודיה	68.2	הממלכה המאוחדת	136.9	סלובניה	270.2	אירלנד
20.6	צ'כיה	70.6	דנמרק	146.0	קנדה	275.2	הממלכה המאוחדת
20.7	לוקסמבורג	72.1	מקסיקו	158.8	הממלכה המאוחדת	281.6	איטליה
22.3	אוסטרליה	74.4	פינלנד	164.6	גרמניה	286.1	פורטוגל
23.0	גרמניה	76.4	לוקסמבורג	169.6	שוודיה	287.1	ספרד
25.9	קנדה	76.5	איטליה	170.7	ארצות הברית	289.7	בלגיה
26.9	הונגריה	81.6	יפן	182.1	פולין	293.4	לוקסמבורג
27.0	איטליה	94.9	צ'ילה	182.2	מקסיקו	294.9	דנמרק
27.3	דנמרק	103.3	יוון	183.1	איסלנד	299.8	צרפת
28.1	ארצות הברית	108.4	אסטוניה	186.4	אירלנד	303.8	קוריאה
28.6	ניו זילנד	109.0	קוריאה	193.0	ניו זילנד	309.5	הולנד
35.3	אוסטריה	110.3	סלובניה	201.0	אוסטריה	342.4	צ'כיה
36.3	צ'ילה	116.5	פולין	265.2	פינלנד	343.4	פולין
38.8	קוריאה	124.2	צ'כיה	318.4	צ'כיה	360.3	סלובקיה
40.1	פורטוגל	128.1	פורטוגל	401.4	הונגריה	361.8	סלובניה
47.0	ישראל	157.4	סלובקיה	427.2	אסטוניה	380.8	אסטוניה
157.3	מקסיקו	158.0	הונגריה	497.2	סלובקיה	411.1	הונגריה

טבלה 6: סיבות מוות מובילות בקרב נשים, במדינות ה-OECD, שיעור מתוקן לגיל ל-100,000, 2009-2010

סוכרת		מחלות כלי דם במוח		מחלת לב איסכמית		שאתות ממאירות	
5.5	יפן	36.5	צרפת	27.0	יפן	110.0	מקסיקו
5.7	פינלנד	36.9	שוויץ	30.5	צרפת	125.1	קוריאה
7.0	יוון	39.7	ישראל	34.1	קוריאה	129.8	יפן
7.6	הממלכה המאוחדת	40.7	קנדה	41.3	הולנד	131.2	ספרד
8.1	איסלנד	41.9	ארצות הברית	43.1	ספרד	137.7	פורטוגל
8.2	אסטוניה	49.0	יפן	43.3	לוקסמבורג	142.6	שוויץ
9.6	סלובניה	49.3	אוסטריה	44.6	פורטוגל	143.9	יוון
10.1	נורבגיה	49.5	ספרד	48.5	צ'ילה	148.6	פינלנד
10.7	אירלנד	50.1	הולנד	50.2	בלגיה	149.3	צרפת
11.5	שוויץ	53.0	בלגיה	57.4	יוון	156.0	איטליה
11.8	לוקסמבורג	53.5	אוסטרליה	58.8	ישראל	157.7	לוקסמבורג
11.9	צרפת	53.8	נורבגיה	62.3	איטליה	158.7	אוסטרליה
12.7	שוודיה	53.9	איסלנד	63.0	דנמרק	162.9	ארצות הברית
13.0	בלגיה	54.1	גרמניה	64.1	שוויץ	163.1	אוסטריה
13.6	סלובקיה	57.8	שוודיה	65.5	סלובניה	164.2	שוודיה
14.8	דנמרק	57.9	דנמרק	68.2	נורבגיה	165.1	אסטוניה
15.3	הולנד	60.6	אירלנד	77.2	הממלכה המאוחדת	165.5	גרמניה
16.0	אוסטרליה	61.2	פינלנד	77.8	אוסטרליה	166.6	בלגיה
16.2	ספרד	62.4	מקסיקו	78.1	קנדה	167.4	ישראל
16.6	פולין	64.2	איטליה	88.2	שוודיה	172.3	צ'ילה
16.7	צ'כיה	65.0	לוקסמבורג	93.2	גרמניה	175.0	איסלנד
17.0	קנדה	66.0	הממלכה המאוחדת	93.3	איסלנד	175.6	סלובקיה
17.8	ניו זילנד	68.8	ניו זילנד	93.4	פולין	177.3	נורבגיה
19.4	גרמניה	69.8	צ'ילה	93.4	ארצות הברית	181.5	קנדה
19.4	ארצות הברית	72.3	קוריאה	96.7	אירלנד	182.1	פולין
20.6	הונגריה	79.7	סלובניה	111.0	ניו זילנד	187.1	ניו זילנד
21.6	איטליה	82.9	אסטוניה	114.3	אוסטריה	189.0	צ'כיה
25.7	אוסטריה	89.8	פולין	119.0	מקסיקו	189.4	אירלנד
25.9	קוריאה	103.8	פורטוגל	132.6	פינלנד	192.1	הממלכה המאוחדת
27.5	צ'ילה	110.1	צ'כיה	203.6	צ'כיה	192.6	סלובניה
34.2	פורטוגל	113.6	הונגריה	236.2	אסטוניה	194.4	הולנד
38.4	ישראל	117.7	יוון	265.1	הונגריה	214.7	דנמרק
147.7	מקסיקו	122.0	סלובקיה	343.1	סלובקיה	216.1	הונגריה